

Костянтин Солов'єнко,
кандидат економічних наук, доцент
Київського національного університету
культури і мистецтв, драматург

МИТЕЦЬ – ЯК СОЦІАЛЬНИЙ АКТОР

Майдан – громадський рух суспільства за гідне життя. Не дарма його назвали Революцією Гідності. Поняття честі, свободи, гідності – природні для волелюбних митців. Тому Майдан – був і є близький митцям. Тому ж значущість митців здатна множитися на активність громади. Твір мистецтва із суспільством може створити резонанс: спонукати до дій, структурувати дію громади, показати пастки, показати напрями руху, створити майбутнє.

Наприклад, такою суспільно значущою свого часу стала п'єса «Наш клас. Історія в XIV уроках» польського драматурга Тадеуша Слободжаника (2008) – драма про участь поляків у вбивстві євреїв під час Другої світової війни. Свого часу п'єса стала потужною рефлексією і необхідною терапією для польського суспільства.

Таке мистецтво і такий театр – відповідає Курбасу, який говорив, що театр сьогодні має бути таким, яким суспільство має бути завтра. Думка Курбаса узгоджується із синергетичним принципом: кращий прогноз на завтра це – свідомий вибір сьогодні. Театр може допомогти суспільству усвідомити наслідки сьогоднішнього вибору.

У нас поки немає вистав, що змінили Україну або ініціювали обговорення тем, в результаті яких суспільство

змінилось. Якби такі твори були, то і я, і ви про них чули б і знали б. Правда, можливо такі твори є, однак поки вони не діють масово, бо суспільство про них ще не знає.

Не так давно я зробив висновок, що наука не має соціальної сили. На жаль, театральне мистецтво сьогодні також не є соціальною силою. Це – втрачені можливості України. Тобто те, що могло б бути, а його нема. Зауважу, що мистецтву бути соціальною силою легше ніж науці: хороша вистава впливає на емоції майже всіх глядачів, тоді як хорошою теорією може оволодіти хіба що невелика кількість фахівців із усієї країни.

Звичайно, у суспільства є болі різного масштабу і напрямку. Я тут говорю більше про напрямок розвитку громади в цілому. Однак завше є інші турботи: кохання, дружба, вірність, зрада, молодість, старість, смерть, взаємовідносини різних поколінь, різних світоглядів та подібні. Важливими задачами мистецтва я вважаю: заспокоїти, розважити, розвеселити, втішити. Навіть герої не тільки виборюють свободу, а й кохають, виховують дітей, сумують. Ці всі теми – важливі для театру і мистецтва. Проте зараз я говорю про інше.

Бути театральному митцю соціальним актором – можливість: на вчора і на сьогодні – втрачена можливість. Чи буде вона втрачена на завтра – залежить від вибору митців та їхньої майстерності. Це традиційна гіркота, що панує у нас з часів Леся Курбаса.